

Datum : 5 januari 2024

Referentie: AB/2024-01

Re : Raadpleging: Invulling bevoegdheid CSRD-assurance middels nadere voorschriften permanente educatie

Geachte lezer,

Namens NOREA maken wij graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op het raadplegingsdocument voor de invulling van de bevoegdheid voor CSRD-assurance middels de nadere voorschriften permanente educatie. Als beroepsorganisatie voor IT-auditors volgen wij de ontwikkelingen op het gebied van assurance bij duurzaamheidsinformatie nauwlettend om vast te stellen in welke hoedanigheid in het register ingeschreven IT-auditors hier een rol bij zullen vervullen en welke opleidingseisen voor deze IT-auditors zouden moeten gelden. Het competentieprofiel zoals opgesteld door NBA biedt hiervoor een welkome basis. Graag gaat NOREA in verder overleg met NBA om te bepalen in welke mate overlap bestaat of zou moeten bestaan, om verdere samenwerking tussen accountant en IT-auditor te stimuleren en te ondersteunen vanuit de beide beroepsgroepen.

Onderstaand hebben wij per raadplegingsvraag onze reactie opgenomen.

Raadplegingsvragen:

1. Verwacht u dat in de competentieset de juiste competenties zijn opgenomen om CSRD-assurance te kunnen afgeven?

In zijn totaliteit is de benodigde kennis lastig in te schatten, aangezien nog weinig professionals, zowel register accountant (RA) als register IT-auditor (RE) de volledige kenniset beheersen en ervaring met het onderwerp duurzaamheid en met name het geven van assurance bij duurzaamheidsverslagen hebben opgebouwd. Het is daarom het overwegen waard om hiervoor een opening te creëren in de competentieset (i.v.m. sterk ontwikkelend vakgebied), daar assurance op korte termijn gegeven dient te worden, en het ontwikkelen en zich toe-eigenen van de volledige competentieset een significante tijdsinvestering vraagt van een professional.

a. Zijn er nog competenties die u mist in deze set?

Over het algemeen missen wij als NOREA vaardigheden rondom data management/ data kwaliteit en het kunnen inschatten daarvan, alsmede de risico's die zich hierbij kunnen voordoen:

- ➔ Het ontbreekt aan vaardigheden specifiek voor het omgaan met derden, gericht op het gebruik maken van data van andere partijen in de waardeketen, alsmede het inschatten van bijbehorende risico's ten aanzien van de betrouwbaarheid en kwaliteit van deze data;
- ➔ Het ontbreekt aan vaardigheden omtrent het omgaan met ongestructureerde data die geen standaard definitie kennen;
- ➔ Het ontbreekt aan (het benoemen van) kennis omtrent het vaststellen van de betrouwbaarheid van duurzaamheidsgegevens en het inschatten van de risico's daaromtrent.

In breder verband dan data alleen speelt uiteraard de algemene IT (audit) kennis een rol om systemen waar duurzaamheidsgegevens uit geëxtraheerd worden te beoordelen op betrouwbaarheid van gegevensverwerking. Die betrouwbaarheid is op onderdelen randvoorwaarde voor de data die verwerkt wordt. Het kunnen inschatten van risico's ten aanzien van geautomatiseerde verwerking van (duurzaamheids)gegevens is daarmee een niet te onderschatten zeer relevant competentie.

Tevens zouden wij verwachten dat expliciet wordt gemaakt dat wanneer men als RA op bepaalde vlakken onvoldoende inzicht heeft, dat op dat moment een expert ingeschakeld zal moeten worden. Dit is naar ons beeld specifiek bij CSRD-gerelateerde onderwerpen, dan in de praktijk ten aanzien van de jaarrekeningcontrole, en vergt inzet van nieuwe specialisten (bijv. op het vlak van biodiversiteit e.o. technische metingen). Hierbij zouden wij daarom een competentie verwachten om in te kunnen schatten wanneer de accountant zelf over onvoldoende kennis beschikt om een onderwerp op waarde te kunnen schatten.

Dit betreft bijvoorbeeld de competentie "Uitvoeren van locatiebezoeken (site visits), gericht op het detecteren van ontbrekende rapportage-elementen, en het voorkomen en de volledigheid van gerapporteerde informatie vast te stellen". Bij het missen van de basiskennis over deze elementen, wordt de accountant vatbaar voor "een goed verhaal".

b. Zijn er competenties die u zou weglaten in deze set?

Voor zover wij nu kunnen bepalen zouden er geen competenties weggelaten moeten worden.

c. Zijn er competenties die nadere duiding behoeven?

Naar ons inzien zouden competenties op punten specifiekier moeten worden uitgewerkt zodat professionals hier gericht invulling aan kunnen geven. Zie de voorbeelden hieronder:

- ➔ Bij sommige competenties is aangegeven welk niveau beheerst moet worden, bij andere niet. Bijvoorbeeld: Voor de kenniscompetentie ‘wet- en regelgeving verslaggeving’ wordt aangegeven “lezen en begrijpen”, en bij de kenniscompetentie ‘internationale raamwerken’ niet. We adviseren dit voor alle onderwerpen uit te werken zodat duidelijk is wat verwacht wordt bij het opdoen en eigen maken van kennis van deze onderwerpen.
- ➔ Het onderwerp algemene duurzaamheidskennis “(Brede) lange termijn waardecreatie” betreft een begrip, dat op verschillende manieren geïnterpreteerd en uitgelegd kan worden afhankelijk van welke bron wordt geraadpleegd. Wij adviseren duidelijker te formuleren wat het begrip inhoudt/wat er verwacht wordt:
 - Wat moet een professional hiervan begrijpen?
 - Waar is het begrip verder uitgewerkt dan wel wat is de bron?

Daarnaast valt het volgende detail op: “Kennis van methodieken om geregistreerde informatie *op voorkomen* te beoordelen, zoals bv. kalibratie van instrumenten” (p. 11). Wij zijn van mening dat niet “voorkomen” zou moeten zijn, maar betrouwbaarheid (of juistheid/volledigheid/tijdigheid enz.).

2. Hoe kijkt u aan tegen de praktische haalbaarheid van de competentieset?

De competentieset in algemene zin is haalbaar. Echter, zoals eerder benoemd vraagt dit een significante tijdsinvestering van een professional om zich deze competenties eigen te maken.

We suggereren een gradatie of groeiproces erin aan te brengen. Bijvoorbeeld dat lezen in alle gevallen van toepassing is, maar dat lezen en begrijpen voornamelijk relevant is wanneer een professional dit in de praktijk dient toe te passen. Dit mede omdat (competenties ten aanzien van) assurance bij duurzaamheidsverslagen ook door learning on the job nader zullen worden ontwikkeld.

- 3. Hoe verwacht u dat de primaire doelgroep de competentieset zich eigen zal maken? (Denk bijvoorbeeld aan opleiding, inhuur/inzet specialisten, learning on the job of anderszins.)**

Wij verwachten dat dit een samenstel van diverse vormen zal zijn: Opleiding, learning on the job, zelfassessment en intervisie. Tevens zullen specialisten/deskundigen nodig zijn op specifieke onderwerpen om voldoende kennis te vergaren binnen het controleteam. Alle elementen samen moeten leiden tot een voldoende kennisniveau.

- 4. Hoe kijkt u aan tegen een zelfassessment zoals hierboven omschreven als instrument om het kennisniveau in beeld te brengen én de individuele ontwikkeling te stimuleren?**

Dit ligt in lijn met het zelfstandig beoordelen van het permanente educatie portfolio, zoals reeds van toepassing voor RA's. Beoordelen of men de kennis in huis heeft om in generieke zin CSRD assurance opdracht te accepteren en uitvoeren, zal zeer zeker relevant zijn in het kader van een zelfassessment. Tevens zou bij iedere opdracht voor een specifieke cliënt nogmaals moeten worden beoordeeld of men voldoende kennis heeft om zekerheid te geven bij het specifieke object van onderzoek, en of men de juiste kennis kan inschakelen via derden. Deze beoordeling van de criteria ten aanzien van een assurance opdracht kan ook gezien worden als een zelfassessment.

- 5. Zou dit zelfassessment een verplicht karakter moeten hebben? De verplichting bestaat dan uit het maken van het zelfassessment én vastlegging in het PE-portfolio.**

Het zelfassessment zou verplicht gesteld moeten worden voor professionals die assurance bij duurzaamheidsrapportages gaan verlenen, niet voor alle professionals, bijvoorbeeld indien zij niet betrokken zijn bij assurance van duurzaamheidsinformatie.

Verder zou steekproefsgewijs controle uitgevoerd moeten worden om uitvoering van het zelfassessment te verifiëren, waardoor men hier voldoende tijd aan besteed en deze serieus zullen uitvoeren.

- 6. Hoe kijkt u aan tegen de verplichting van (vak)intervisie zoals hierboven omschreven?**

Intervisie betreft een goede manier om kennis te delen en periodiek uitgedaagd te worden op thema's die spelen in de markt.

7. Bent u van mening dat dit bijdraagt aan de benodigde ontwikkeling van kennis waaronder het delen van ervaringen en inzichten? En als u deze mening niet bent toegedaan; hoe zou u de kennis beroepsbreed willen ontwikkelen?

Ja, wij zijn van mening dat dit bijdraagt aan de benodigde ontwikkeling van kennis.

8. Welke nadere voorwaarden zou de NBA naar uw mening mogen stellen aan (vak)interview?

Zaken die genoemd worden in het raadplegingsdocument zijn toepasselijke elementen om als voorwaarden te stellen voor interview.

Wij zijn van mening dat interview over de kantoren heen, waardevoller is (dan binnen de kantoren blijven), dus stellen wij voor een mix te vereisen van kantoren/bedrijven. Dit zodat men van elkaar kan leren en het vakgebied versterkt, alsmede oplossingsrichtingen / standaardisatie beroepsgroep-breed ondersteund worden.

Als IT en/of betrouwbaarheid van data als thema van belang zijn bij een interview, zijn wij van mening dat ook IT-auditors onderdeel zouden moeten zijn. Wij willen daarom graag benadrukken ook IT-auditor te betrekken in de (vak)interview, mochten er onderwerpen aan bod komen die IT- en/of data-gerelateerd zijn.

Conclusie

Wij hopen middels de beantwoording van de raadplegingsvragen bij te kunnen dragen aan de verdere ontwikkeling van het CSRD competentieprofiel. Wij zouden bijvoorbeeld graag mee willen schrijven aan een additionele paragraaf inzake data(kwaliteit). Mochten er vragen zijn ten aanzien van de beantwoording, dan zijn wij uiteraard graag bereid tot een nadere toelichting.

Namens NOREA,

Met vriendelijke groet,

Bestuursvoorzitter NOREA Irene Vettewinkel – Raymakers RE

Lid Bestuur en Linking pin naar NOREA ESG&IT werkgroep Manon van Rietschoten RE